

כמה מן הכושים לביתימלונם הריק ברובו, כמשיכה מיוחדת לסנובים של תל-אביב אשר השאירו אותו ערב ממיטב כספם בכיס בעלי המלון הגידה, לצלילי הגאוז של האורחים.

חיפה

מחפשים מזכיר

יוסף אלמוגי היה דמות מפורסמת בחיפה עוד בימי היותו מפקד פלוגות הפועל, חיל-המחקר הפרטי של אבא חושי. הוא התפרסם עוד יותר לאחר שירש את מקומו של חושי כמזכיר מועצת פועלי-חיפה, ודיכא בזרוע נטויה את שבת-ההימאם. מפא"י ראתה באלמוגי אדם נאמן. ההסתדרות ראתה בו עובד מסור. מועצת-הפועלים התחזקה עד כי הפכה לקיסרות קטנה.

אולם אלמוגי לא הסתפק בתמיכת מפא"י וההסתדרות. הוא רצה להתחבר על ציבור הפועלים, להסוך למעין מנהיג עממי, חיפש הזדמנות מתאימה לעשות זאת.

ההזדמנות באה, כאשר החליט מרכז מפא"י על הקפאת השכר. הפועלים רטנו, ואלמוגי מיהר לתמוך בהם. הוא התחיל להתסיס את האיגודים המקצועיים החיפאיים נגד מפא"י וההסתדרות, לא היסס אפילו לתמוך בתביעות עובדי-העירייה, לחתור על-ידי כך תחת מעמדו של ידויו הטוב, ראש-העיר, אבא חושי.

פעילות ההתססה של אלמוגי לא נשארה בלי תגובה: ראש ההסתדרות העובדים נמיר ובקר לא נבהלו מפני מזכיר בודד של פרד-בינציה, החליטו בחדרי חדרים כי אלמוגי בשל לסילוק. הסילוק היה יכול להתבצע באחת משלוש דרכים:

- להקציב לאלמוגי כיסא בכנסת.
- לשגר אותו בשליחות לחוץ-לארץ.
- להשיג לו משרה שמנה באחת מחברי-רות הנפט.

נצחון ראשון. אולם בעוד ראשי-ההסתדרות דנים על הדרך הטובה ביותר לסילוקו, פתח אלמוגי בהתקפה רבת-י: הוא נזכר כי עובדי הוואר מקופחים בכל הנוגע להי צאות נסיעה, אירגן הליכה ברגל למקומות העבודה עד לתשלום ההוצאות. איגוד עובדי די המדינה, שנמצא תחת מרותו הישירה של ראש האיגוד המקצועי, אהרן בקר, לא ניסה למנוע את מצעד הכתאזה. הביעות העובדים סופקו חלקית — והמזכיר הגברתן, בעל פני המתאגרף המקצועי, נחל את נצחונו הגדול הראשון.

אלמוגי לא הסתפק בנצחון זה. הוא נזכר כי קיים ספק דואר חתיק בשם משה דיכטר, אשר סולק ממשרתו בוואר קריית חיים, לאחר שנחשד במעילות. ועד עובדי-הוואר נשמע לרמו של מזכיר מועצת הפועלים,

תמונת הרמב"ם לא בעץ, לא בסיד, לא באבן

הכריז על שביעה עד להחזרתו של דיכטר לעבודה. הפעם פקעה סבלנותם של ראשי ההסתדרות. הם רמזו לכתב מעריב כי אלמוגי עומד להתפטר. אלמוגי התרעה, ביקש לפטר סם הכחש ביומן הארץ. עורך היומון, גרשום שוקן, סירב להכחיש ידיעה שפורסמה במעריב. המזכיר הנמרץ בלע את הי

עליבון ריכז את כל מאמציו בפתיחת הת-קפה חדשה, שנועדה לבצר את מעמדו אחת ולתמיד.

חזית ימית. החזית החדשה הייתה ימית: אלמוגי התסיס את עובדי הנמל, עורר אותם להימנע מעבודת שעות נוספות, להת-ליט על פרישה מאיגוד-עובדי-המדינה, לדון בהקמת איגוד מקצועי נפרד. מועצתו של אלמוגי לראשות האיגוד החדש: משה דגני, חברו החתיק, הממלא תפקיד קסר-חשיכות בנמל.

הפעם התרחה ראש האיגוד המקצועי, אה-רן בקר, באמת ובתמים. אלמוגי נקרא ל-התייעצות דחופה לתל-אביב, נקדר משיבת מועצת פועלי חיפה, בה נקבע התקציב ל-שנה הבאה.

לא ידוע באיזו צורה קוצצו כנפיו של אלמוגי בתל-אביב. אולם מיד לאחר שובו לחיפה פקד על עובדי הנמל להפסיק את שביית השעות הנוספות. בה בשעה הבטיח החעד הפועל של ההסתדרות לדון בהעלאת שכרם של עובדי מנהלת-הנמל, ליוה את הבטחתו באזהרה: אסור לנהל משאומתן נפרד, שלא באמצעות עיבדי המדינה.

האזהרה לא הותירה ספק: ימי כהונתו של אלמוגי כמזכיר מועצת-הפועלים ספורים. בפני ראשי הסתדרות העובדים נותרה רק בעייה אחת: למצוא לאלמוגי יורש מתאים, שיהיה חיפאי, משכיל ובעל השפעה על הפועלים. הירוש טרם נמצא.

תעשייה

חיסכון מדומה

בשבוע שעבר צילצלו הטלפונים של מע-רכת-העיתונים ללא הרף: הנהלת מפעל-הנייר בחזרה הזמינה וחזרה הזמינה את העורכים לבוא למסיבת יום-השנה לקיום המפעל. נראה כי הוא חששה שהעתונאים יתעלמו מן התאריך הכלכלי החשוב.

החששות נתברו. עירכי העתונים הגיעו לחזרה בזמן, כמעט בהרכב מלא, סיירו במפעל, ישבו לאחר מכן ליד השולחנות הערוכים. סדר-הישיבה הוכן מראש, לפי מידת חשיבותם של האורחים. ודקא משום כך הופתע עורך הארץ, גרשום שוקן, כאשר מצא את עצמו יושב מאחורי יוסף גלבוני, עורך זמנים.

בראש השולחן ישבו: היינץ גרינבאום, איש החברה הכלכלית לארץ-ישראל, החיי כני ובעל ההליכות השקטות, שהינו גם חבר מועצת המנהלים של מפעל-הנייר; המנהל הראשי של המפעל, ציון, מנהל-המ-כירות פיבלמן ותתישר המסחר והתעשייה, זלמן סוויצב. האחרון מיהר לפתוח את המסיבה בברכה והבהפת-מצח: "מדוע מחירי הנייר הם כה גבוהים?"

להמוזים פטאמיסטיים. מנהל ה-מפעל לא היתה ברירה אלא להשיב על הש-אלה. התשובה בשמכה שעה וחצי. הנואם ניסה לשכנע את העתונאים כי המפעל חוסך למדינה רבבות דולרים כמטבע זה, הביא לצורך זה שפע של עיבודות ומספרים.

העובדות והמספרים לא שיכנעו. כי ה-עורכים אספו, עוד לפני כן, עובדות ממקר רות גויטרליים, ידעו כמה הישובים מתי-מטיים פשוטים:

- החוכרים לייצור טונה של נייר עתון חדרתי * עולים 137 דולאר במטבע זר, בה בשעה שטונה של נייר עתון מוגמר, המובא מחוץ לארץ עולה 165 דולאר, כולל תובלה.
- החוכרים לייצור טונה של נייר קראפט (לאריזה) חדרתי עולים 174 דולאר, בה בשעה שאפשר להביא את אותו הנייר מחוץ-לארץ ב-200 דולאר לטונה.

מנהל מפעל-הנייר קבע שהמפעל חסך 300 אלף דולאר במטבע זר, אך שכח להר-סיף כי סכום זה נחסך במחזור כללי של קרוב ל-6 מיליון ל"י. כל דולאר שנחסך עלה איפוא לצרכן הרבה יותר משעולה דו-לאר בבורסה השחורה.

להטוטים הסטאטיסטיים של הנהלת ה-מפעל לא הותירו לעורכי העתונים פנאי להעלות בעייה אחרת: בעיית המחסור ה-בלתי-רמובן בנייר עתון שהשתרר בשבועות האחרונים, למרות התחייבות המפעל לספק את כל הכמויות הדרושות.

סיבת המחסור לא הוסברה באותה מסיבה. אולם השבוע עבר ההסבר מפה לאוזן: * אשר טיבו אינו תמיד שווה.

המפעל סיפק את הנייר ללקוחות אחרים, ביניהם מפלגות, שהתכוננו לבחירות, קנו נייר למעלה מן המכסה, שהיקצבה להן — במחירים גבוהים יותר.

דת

זיוף אחד גדול

כמיליוני יהודים אחרים זה באתיים שנה הכיר גם הרב ברוך טולידאנו את המונות המפורסמת של הרמב"ם העבדקן, חובש המצנפת ולובש הגלימה (ראה תמונה). אך כשהודיע השבוע משרד הדתות כי החליט מכוניות מהודרות לאורך חודי ערה, בכחן

מזכיר אלמוגי (מתכופף במרכז) • לא בכנסת, לא בשליחות, לא בנפט

להוציא, לכבוד שנת הרמב"ם (במלואת 750 שנה למות בעל חיד החזקה) את תמונתו זו ולהפיצה ברבבות טפסים בארץ, נתפנה הרב התל-אביבני (אחי הרב הראשי יעקב מאיר טולידאנו) מניסיון הרבניים, ערך מחקר קצר, בו הגיע אל המסקנה כי תמונת הרמב"ם אינה אלא זיוף אחד גדול.

לשם הוכחה נסתייע הרב טולידאנו ב-רמב"ם עצמו, ציטט את איסורו: "אסור לעשות צורות לני, שלא יטעו בהן הטועים... לפיכך אין מצייירים לא בעץ ולא בסיד ולא באבן צורת אדם."

ליתר בטחון עבר הרב טולידאנו על כל המקורות המזכירים את הרמב"ם, לא גילה בהם שום רמז לתמונה, למרות שאותם המקורות לא התעלמו מן הפרט הקטן ביותר בחייו של רבי משה בן מימון.

יתר-על-כן, סבור הרב-החוקר, הרמב"ם היה טרוד ואבל (על מות אביו ואחיו) מדי משיבת לשבת משל שעות רבות לפני צייר במלבושו הרשמי כרב וראש עדת יש-ראל במצרים, על כך העיד הרמב"ם בעצמו, במכתב למתרגם-הידיד רבי שמואל אבך תיבון:

"...אמנם תועלת חכמה מן החכמות או להתיחד ולהתבודד עמי אפילו שעה אחת ביום או בלילה, אל תוחיל בזה כלל... כל יום ויום אני עולה לאלקאהירה (מושב המלך, שהרמב"ם היה רופא) בהשכמה וכשלא יהיה שם שום מכשול אשוב אחר חצי היום ואני מתרעב ואמצא האכסדראות כולם מלאות בני אדם גויים ויהודים, שופטים ושוטרים, אר-הבים ושונאים, ערב רב, ידעו את שובי. ארד מעל הבהמה וארחץ ידי... ואצא לרפ-אורם ולכתוב להם פתקות."

לא יסור הנכנס והיוצא עד הלילה ולפ-עמים, באמונת התורה, עד סוף שתי שעות מן הלילה או יותר... ואני שוכב פרקון מרוב העייפות ויכנס הלילה ואני בתכלית החולשה לא אוכל לדבר. סוף דבר לא יוכל אחד מישראל לדבר או להתחבר או להת-בודד עמי."

לפאר הכם באשי. סברתו של הרב טולידאנו על מוצא התמונה: זיוף מחוכם, מעשה ידי יהודי וונציאני מומר, אוגולינו ביאצו (הידוע יותר בשמו הלטיני, בלאזיוס אוגולינוס), שפרסם ב-1744 את ספרו הלטיני אוצר קדמוניות הקודש, המתובל ציטטות תלמודיות ורמב"מיות.

כדי לפאר את הספר בעיני חבריו למדעי היהדות, הכמרים הקטוליים, קישטו ביאצו

בתמונה מקורית-כביכול של הרמב"ם, אותה מצא, כאילו, על סבלה עתיקה. למעשה, סבור הרב טולידאנו, נטל המומר ביאצו תמונה של רב ראשי תורכי (חכס באש"י), שנהג ללוש באותם ימים מצנפת וגלימה, כפי שהם מופיעות בתמונה, יחסה לרמב"ם.

ערבים

ביקור ידידותי

בשבת שעברה, בשעות הבוקר נעו ארבע ביקור ידידותי, לא בשליחות, לא בנפט

מזכיר אלמוגי (מתכופף במרכז) • לא בכנסת, לא בשליחות, לא בנפט

לכפר הערבי ערה. היו אלה מכוניותיהם של כמה מעסקני הצי"ע, שיצאו לנהל משא ומתן עם האפנדי המקומי. מטרת המשא ומתן: הקמת רשימה ערבית חדשה לבי-חירות לכנסת.

האפנדי, מוחמד עבד אל-קאדר (40), בעל מרבית האדמות באזור, קיבל את פני האור-חים בשימחה. השכלתו הגבוהה (אוניברסיטת בירות האמריקאית) איפשרה לו לעסוק בפ-עילות פוליטית מסועפת: הוא היה המועמד הרביעי ברשימת הערבים הדמוקרטים (מפא"י) בבחירות לכנסת השנייה, קרץ לאהר מכן לעבר מפ"ם, הופיע באסיפת מפ"ם בחדרה, נרתע לאחור, לאחר שתואר בעתונות ה-מפ"מית כ"בורגני מתקדם". עתה החליט הוא לנסות את מזלו גם אצל הצי"ע: "אמנם הצייונים הכלליים יתנגדו להתארגנות הפועל הערבי. אולם הם יוסיפו להעדיף אותו על הפועל היהודי. כי הוא זול יותר."

מטר-תלונות. השיחה בין עבד אל-קאדר ועסקני הצי"ע התנהלה בדלתיים סגור, רות, עברה, כנראה, בשלום. אולם כאשר יצאו האורחים לשוחח עם צעירי כפר-ערה, נתקלו במטר של תלונות: הממשל הצבאי מעיק על כל הכפרים באיזור, מחריים שטחי קרקע בזה אחר זה, אינו מאפשר לתושבים להשיג עבודה, אינו מרשה לקבוצות נוער יהודיות לבקר במקום, לקשור יחסים שק ידידות והבנה עם הנוער הערבי.

"מדוע אין הצייונים הכלליים נלחמים לבי-טול הממשל הצבאי?" שאל אחד הצעירים. "היגשנו הצעה לבטל את הממשל", באה השוובה הוריה, "אבל מה לעשות? משרד הבטחון אינו נמצא בידי מפלגתנו."

"מדוע לא עמדתם על כך בתוקף? מדוע לא אימתם לפרוש מן הממשלה?" הוסיף וטען צעיר אחר, שהיה לבוש במדי הנוער החלוצי של מפ"ם.

העסקנים התעלמו משאלה זו, מיהרו להי-פרד מעל הצעירים בתואנה כי שעת העוצר ** קרבה ובאה. המכוניות המהירות עזבו את הכפר, כשהן מלאות במבטם חשדניים. היחיד שהיה מרוצה מן הביקור היה עבד אל-קאדר, אך גם שביעות-רצונו לא ארכה: השבוע הנחית הממשל הצבאי על אנשי כפר-ערה מהלומה ניצחת, מנע מהם את הגישה אל שטח המרעה האחרון, שעמד לרשותם. אמר האפנדי במרירות: "הלחץ (המשך בעמוד 12)

* אל משה שרת (יושב). משמאל אבא חושי. מימין ציפורה שרת, חנה חושי. ** על הכפרים הערביים באיזור וואדי ערה מוטל עוצר מתמיד בין השקט 18.00 ו-06.00.